

**KOSTNADEN AV UTEBLIVNA
KLIMATÅTGÄRDER**
AFFÄRSRISKEN DET
PRATAS FÖR LITE OM

SEPTEMBER 2026

Hagainitiativet
Klimatledarskap i näringslivet

Innehåll

Executive Summary	3
Sammanfattning.....	4
Inledning	5
Bakgrund	6
Samhället pratar för lite om kostnaden av att inte ställa om	7
Klimatförändringarna som ekonomisk risk.....	13
Reflektioner från företag	15
Rekommendationer till politiska beslutsfattare	21
1. Genomför tidiga åtgärder och ha fortsatt hög klimatambition	21
2. Stresstesta statsbudgeten mot klimatrisker	21
3. Stöd innovation och utvecklingen av nya marknader	21
4. Stärk de nationella klimatanpassningsplanerna och uppföljningen	22
5. Förbättra beredskapen för gränsöverskridande klimatrisker	22

Executive Summary

The climate debate often focuses on the costs of climate action, but considerably less on the cost of inaction. This report contributes to the climate debate by highlighting the economic risks associated with a failure to transition to a low-carbon economy, including risks to business competitiveness, societal resilience, and Sweden's economic development.

The costs of inaction are often invisible or underestimated. This risks leading to short-term decisions that instead increase society's future costs. Businesses and public finances are affected by greater climate-related damage, rising climate adaptation costs, loss of competitiveness, and increased financial risks. The costs of inaction therefore need to be made visible in order to demonstrate that climate change is not only a climate issue, but also an issue of preparedness, risk management, economic stability, and development.

The Cost of Climate Inaction For businesses, climate change is associated with increased cost and resource risks, not least because all business activities depend, directly or indirectly, on nature's resources.

In previous reports, the Haga Initiative has highlighted the business opportunities associated with being at the forefront of the climate transition. That perspective remains unchanged. This report, The Cost of Climate Inaction, complements that picture by focusing on what society risks losing if the transition slows down or fails to materialise.

Against the background of above, the Haga Initiative presents five areas to consider for policy makers which can assist businesses' efforts linked to biodiversity in Sweden:

The report highlights three socio-economic conclusions:

- Climate change is causing growing direct and indirect costs for businesses, households, and the public sector
- Failure to transition increases risks to financial markets, the housing market, the built environment, and the wider economy
- Early investments in climate adaptation can significantly reduce significantly greater costs in the future

With these conclusions, the report presents the following recommendations to policymakers:

1. **Take** early action and maintain a high level of climate ambition.
2. **Stress** test Sweden's national budget against climate-related risks.
3. **Support** innovation and the development of new markets.
4. **Strengthen** national climate adaptation plans and their monitoring and follow-up.
5. **Improve** preparedness for cross-border climate risks.

Sammanfattning

Klimatdebatten fokuserar ofta på kostnaderna för klimatåtgärder, men betydligt mindre på priset för att inte agera. Denna rapport är ett inspel i klimatdebatten som lyfter de ekonomiska riskerna med utebliven klimatomställning för företags konkurrenskraft, samhällets motståndskraft och Sveriges ekonomiska utveckling.

Kostnaderna för att inte agera är ofta osynliga eller underskattade. Det riskerar att leda till kortsiktiga beslut som i stället ökar samhällets framtida kostnader. Näringsliv och offentliga finanser drabbas av större klimatskador, ökade kostnader för klimatanpassning, förlorad konkurrenskraft och högre finansiella risker. Därför behöver kostnaderna av uteblivet agerande synliggöras för att tydliggöra att klimatfrågan inte bara är en klimatfråga, utan också en fråga om beredskap, riskhantering och ekonomisk stabilitet och utveckling.

Kostnaden av att inte agera är betydande. För företag innebär ett förändrat klimat ökade kostnads- och resursrisker, inte minst eftersom samtliga verksamheter är direkt eller indirekt beroende av naturen.

Hagaiinitiativet har i tidigare rapporter lyft fram affärsmöjligheterna med att ligga i framkant i omställningen. Det perspektivet ligger fast. Denna rapport kompletterar bilden genom att fokusera på vad samhället riskerar att förlora om omställningen bromsas eller uteblir.

Rapporten lyfter fram tre samhällsekonomiska slutsatser:

- Klimatförändringarna orsakar växande direkta och indirekta kostnader för företag, hushåll och offentlig sektor
- Utebliven omställning ökar riskerna för finansmarknaden, bostadsmarknaden, den byggda miljön och samhällsekonomin
- Tidiga investeringar i klimatanpassning kan minska betydligt större framtida kostnader

Med ovan slutsatser lämnar rapporten följande rekommendationer till politiska beslutsfattare:

- 1. Genomför** tidiga åtgärder och ha fortsatt hög klimatambition
- 2. Stresstesta** statsbudgeten mot klimatrisker
- 3. Stöd** innovation och utvecklingen av nya marknader
- 4. Stärk** de nationella klimatanpassningsplanerna och uppföljningen
- 5. Förbättra** beredskapen för gränsöverskridande klimatrisker

Inledning

Hagainitiativet har sedan 2010 lyft fram fördelarna med klimatomställningen för näringslivet. I denna rapport riktar Hagainitiativet fokus på riskerna och kostnaderna med att inte agera för en snabbare klimatomställning, för näringslivets konkurrenskraft, värdekedjornas motståndskraft och samhällets beredskap i en tid av ökad geopolitisk oro.

Klimatdebatten fokuserar idag främst på kostnaderna av klimatåtgärder, medan kostnaderna för att inte agera ofta är osynliga och underskattade. Detta kan leda till kortsiktiga beslut som i stället ökar samhällets framtida kostnader. Näringsliv, offentliga finanser och hushåll drabbas av större klimatrelaterade skador, ökade kostnader för klimatanpassning, förlorad konkurrenskraft och högre finansiell risk. Därför behöver kostnaderna för uteblivet agerande synliggöras för att tydliggöra att klimatfrågan även handlar om beredskap, riskhantering och ekonomisk stabilitet.

Klimatarbete utmålas som dyrt och olönsamt

Det som ofta saknas i debatten är en diskussion om kostnaden av att inte ställa om. Med ökad kunskap om klimatrelaterade risker och konsekvenserna för bland annat extremväder, globala värdekedjor, hälsa, och migration, behöver också konsekvenserna av uteblivna klimatåtgärder lyftas fram. En långsammare omställning innebär även att näringslivet går miste om möjlighet att stärka sin konkurrenskraft genom hållbara affärlösningar som bidrar till Sveriges omställning. Ett sätt att tydliggöra detta är att synliggöra både de direkta och indirekta kostnaderna av att inte agera.

Även om det finns beräkningar, är det alltså svårt att omsätta det förändrade klimatets inverkan på näringsliv och samhälle i ekonomiska termer. Att sätta en prislapp på klimatförändringarnas konsekvenser är komplext. Samtidigt finns det ett växande antal studier som försöker uppskatta de ekonomiska kostnaderna. Den politiska debatten i Sverige och EU handlar ofta om vad klimatförändringarna kostar, både i form av offentliga utgifter, påverkan på konkurrenskraft, högre levnadskostnader med mera. Ett exempel är den gradvisa sänkningen av både reduktionsplikten och bensin- och dieselskatten. Det har motiverats med behovet av att stötta hushållens ekonomi och undvika klimatåtgärder som uppfattas öka kostnaderna.

Förlorade möjligheter och påverkad konkurrenskraft

Även näringslivet lyfter riskerna med att förlora konkurrenskraft och i förlängningen verksamheters överlevnad om politiken inte möjliggör en snabbare grön omställning och undanröjer de hinder som finns. Rapporten [Too Hot to Think Straight, Too Cold to Panic: Landing the Economic Case for Climate Action with Decision Makers](#) (2025) visar att proaktiva klimatinvesteringar inte bara är nödvändiga av klimat- och miljöskäl, utan också ekonomiskt gynnsamt.

Mot denna bakgrund analyserar rapporten de ekonomiska riskerna med att inte agera för klimatet och varför kostnaden för passivitet behöver bli en tydligare del av klimatdebatten.

Bakgrund

Geopolitisk oro och svagare klimatpolitik

Världen befinner sig i en tid som präglas av växande geopolitiska spänningar, upptrappade konflikter, lågkonjunktur och skenande energipriser. Samtidigt finns tecken på att det globala politiska samförstånd som vuxit fram sedan Parisavtalet 2015 håller på att försvagas bland annat till följd av USA:s, en av världens största utsläppare, utträde ur avtalet. Inom EU pågår arbetet med att fastställa inriktningen för ramverket efter Fit for 55, som gäller till 2030. Ett nytt mål om 90 procents utsläppsminskning till 2040 finns på plats, men vägen dit är osäker eftersom några medlemsstater vill sänka ambitionsnivån.

Utsläppen fortsätter att öka och effekterna är tydliga

Detta sker i en global kontext där kunskapen om klimatrelaterade risker och riktningen framåt aldrig har varit större. FN:s senaste rapport om gapet mellan de utsläppsminskningar som sker och de som krävs för att begränsa den globala uppvärmningen konstaterar att ambitionsnivåerna är alldeles för låga, ett årtionde efter Parisavtalet. Trots en snabb utveckling och spridning av förnybar teknologi och fler klimatmål och styrmedel, fortsätter de globala utsläppen att öka och slå nya rekord.

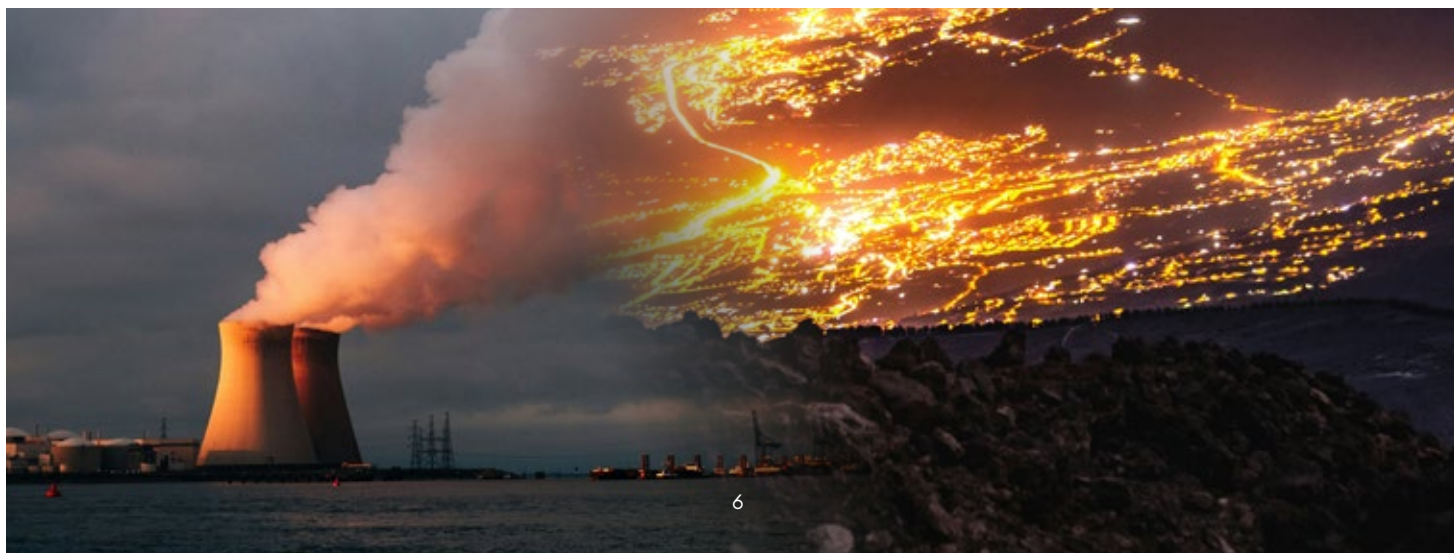
Klimatforskare konstaterar dessutom i en studie från 2026 att AMOC¹, det storskaliga havscirkulationssystem som transporterar värme norrut i Atlanten och spelar en viktig roll för klimatet, kan försvagas med 50 procent till år 2100, jämfört med tidigare bedömningar på omkring 30 procent. En sådan försvagning kan påverka vädermönster, havsnivåer och nederbörd. Studien pekar också på en risk att AMOC kollapsar under 2100-talet. Redan en kraftig försvagning kan få betydande konsekvenser, bland annat kallare klimat i Europa, Sydamerika och Afrika, stigande havsnivåer runt Atlanten, påverkan på monsunen i Indien och ett sydligare regnbälte, vilket kan leda till ökad torka i Sahel-regionen.

Hantering av flera risker samtidigt

En förklaring till att klimatförändringarna trängs undan av andra globala utmaningar, kan vara att många av effekterna eskalerar över tid. World Economic Forums (WEF) globala riskrapport, där närmare 1000 ledare från olika delar av samhället identifierar de största globala riskerna, visar att de tre största riskerna på tio års sikt är kopplade till klimat och miljö. Totalt är fem av de tio största riskerna klimat- och miljörelaterade.

Samtidigt präglas världen på kort sikt av geopolitiska konflikter, desinformation och ökad polarisering. Därför behöver samhället kunna hantera flera stora risker samtidigt. Det finns inte längre ett alternativ där klimatförändringarna kan vänta medan andra samhällsutmaningar prioriteras.

¹ [Atlantic Meridional Overturning Circulation](#)

Samhället pratar för lite om kostnaden av att inte ställa om

Den klimatpolitiska debatten handlar till stor del om vad det kostar att genomföra de stora utsläppsminskningar som krävs för att begränsa den globala uppvärmningen. Under de senaste åren har konceptet medborgerlig acceptans fått mer utrymme i debatten. Resonemanget är att styrmedel som ökar kostnader för företag eller medborgare är svåra att genomföra utan ett brett stöd i samhället.

Det kostar världsekonomin att inte agera

Rapporten [Too Hot to Think Straight, Too Cold to Panic: Landing the Economic Case for Climate Action with Decision Makers](#)² redovisar två scenarier fram till 2100: ett där världen värms med 3°C, utifrån dagens klimatpolitik (business-as-usual) och ett där uppvärmningen begränsas till under 2°C genom en ambitiös klimatpolitik i linje med de globala klimatomålen. Rapporten analyserar hur de två utvecklingsvägarna påverkar världsekonomin och samhället.

Investeringar skulle kunna förhindra upp till 27 procent av de ekonomiska förluster som ett 3°C-scenario skulle medföra.

Resultaten visar tydligt att världen, utan intensifierade klimatåtgärder, står inför omfattande klimatrelaterade skador som riskerar att kraftigt försämra den ekonomiska produktiviteten och värdet på tillgångar. Analysen uppskattar att den samlade globala BNP:n kan minska med 15–34 procent fram till år 2100 vid en uppvärmning på 3°C, jämfört med ett scenario där uppvärmningen begränsas till under 2°C.

Rapporten uppskattar också att investeringarna i utsläppsminskningar och klimatanpassning måste öka kraftigt från dagens nivåer, nio respektive 13 gånger fram till år 2050 för att begränsa uppvärmningen till under 2°C. Dessa investeringar skulle kunna förhindra upp till 27 procent av de ekonomiska förluster som ett 3°C-scenario skulle medföra, vilket motsvarar flera gånger de globala utgifterna för exempelvis hälsa och försvar. De resurser som frigörs genom att begränsa uppvärmningen skulle exempelvis kunna användas för att utrota extrem fattigdom, tredubbla de globala sjukvårdsutgifterna, finansiera globala försvarsutgifter eller täcka investeringsbehov i infrastruktur.

Klimatrisker i Sverige

I den Nationella klimat- och sårbarhetsanalysen (2026) breddas perspektiven på kostnaderna, från direkta till indirekta skador. En översvämning kan exempelvis slå mot vägar och järnvägar, fastigheter och företag, och därefter orsaka produktionsbortfall, störningar i transporter och problem för samhällsviktiga funktioner. Effekterna kan fortsätta långt efter att vattnet dragit sig tillbaka³.

Och riskerna ökar under seklet med fler och intensivare skyfall, värmeböljor, torka och översvämningar kombineras allt oftare med andra risker. Klimatanpassningsrådet beskriver klimatförändringen som en växande samhällsekonomisk risk, inte bara som en miljöfråga.

² Boston Consulting Group (2025). [Too Hot to Think Straight, Too Cold to Panic: Landing the Economic Case for Climate Action with Decision Makers](#)

³ Nationella expertrådet för klimatanpassning (2026). Nationella klimat- och sårbarhetsanalysen.

Ett regionalt exempel är det gångna årets vattenbrist på Gotland. Ön är särskilt sårbar för vattenbrist eftersom öns tunna jordlager och kalkberggrund har begränsad förmåga att lagra vatten. Låga nederbördsmängder och hög sommarförbrukning förvärrar situationen. Klimatförändringarna väntas öka problemen genom högre temperaturer, större avdunstning och fler torra somrar, enligt SMHI och Region Gotland.

Det handlar om stora direkta och indirekta kostnader som ökar för varje år. Det är kostnader för det offentliga, för näringslivet och för privatpersoner som behöver adresseras i samhällsdebatten.

Stora indirekta kostnader för näringslivet med ett förändrat klimat

Det kan vara svårt att översätta ett globalt scenario till vad det innebär för Sverige och svenska företag. Svenskt Näringslivs rapport [Från risk och resursberoende till resiliens](#) från februari 2026 visar att tre av fyra europeiska företag är direkt eller indirekt beroende av naturen, och att över hälften av världens BNP är beroende av naturresurser. Verksamheterna har under lång tid byggt på förutsägbara miljö- och klimatförhållanden, något som inte längre kan tas för givet. En ökad frekvens av stormar, torka, översvämningar och jordskred riskerar att göra tillgången till råvaror mer osäker, störa produktions- och leverantörskedjor samt hindra varutransporter.

Tre av fyra europeiska företag är direkt eller indirekt beroende av naturen, och över hälften av världens BNP är beroende av naturresurser.

Ett tydligt exempel på hur näringslivet påverkas av extremväder är skyfallen i Västernorrland 2025. I Trafikverkets konsekvensanalys beskrivs flera påtagliga effekter för näringslivet:

”Skador på järnvägsspår och prioriterad öppning för samhällsviktig trafik minskade kapaciteten för godstransporter i nord-sydlig riktning. Många tåg ställdes in eller omdirigerades, vilket ledde till lageruppbyggnad i norr och leveransbrister för kunder i söder. Livsmedel, industrivaror och energirelaterat gods som transporterades på järnväg drabbades av försenade leveranser eller tvingades till dyrare väg- eller sjötransporter... Omdirigering till vägtransporter, övertidsarbete, bärning och återställning av infrastruktur medförde ökade transport- och administrativa kostnader för företagen, där vissa kostnader föll på transportörer och andra på avsändare eller mottagare beroende på avtal. Eftersom järnvägen i nord-sydlig riktning är en central länk för godsflöden i Sverige, påverkade störningarna även handeln med Norge och Finland genom omlastningar och kapacitetsbrist.”⁴

Trafikverket sammanfattar konsekvenserna så här:

”För industrikunder innebär avbrotten försenade insatsvaror, reducerad produktion, oregelbundna leveranser, brutna leveransavtal samt tillfälliga produktionsstopp eller skiftjusteringar. Detta genererade förlorade intäkter, ökade lager- och kapitalbindningskostnader, administrativa och transaktionskostnader, övertidskostnader samt risker för kvalitet och kundrelationer. Ur kundperspektiv är detta en kostnad för bristande systemtillgänglighet.”⁵

Exemplet visar hur klimatrelaterade störningar snabbt kan få stora ekonomiska konsekvenser för näringslivet.

En annan sårbar sektor är lantbruket, vars största affärsrisk är väder och klimat. Lantmännen⁶ har lyft fram att investeringsbehovet för jordbrukets klimatanpassning och vatteninfrastruktur, framför allt bevattning och dränering, uppgår till över 50 miljarder kronor.

⁴ Trafikverket (2026) Utvärdering av Trafikverkets hantering av skyfallen i Västernorrland september 2025.

⁵ ibid

⁶ Lantmännen (2026). Lantmännen välkomnar Vattenkommissionens rapport – bekräftar samhällsbehovet av förbättrad vatteninfrastruktur för jordbruket. <https://www.lantmannen.se/om-lantmannen/press-och-nyheter/pressmeddelanden/2026/lantmannen-valkomnar-vattenkommissionens-rapport-bekrftar-samhallsbehovet-av-forbatttrad-vatteninfrastruktur-for-jordbruket/>

Tillgången till vatten är en strategisk fråga för Sveriges konkurrenskraft, energiförsörjning och ekonomiska säkerhet. Svenskt Vatten föreslår att det politiska ansvaret för vattenfrågorna ska tydliggöras och att en nationell vattenresiliensstrategi, i linje med EU:s inriktning, ska upprättas.⁷ De brister som finns i vattenförsörjningen märks i form av försenade industrietableringar och produktionsstopp. Vatten är därför en strategisk politisk fråga.

Att inte nå klimatmålen kostar

För att bättre förstå alternativet till att redan idag införa styrmedel och incitament som minskar användningen av fossila bränslen, det vill säga att fortsätta subventionera det fossila, behöver politiken tydligare beskriva vad det kan kosta att inte agera.

Sverige har, som medlem i EU, åtagit sig att nå sina klimatmål inom Fit for 55, vilket innebär att de territoriella utsläppen ska minska med 50 procent (det så kallade ESR-betinget). Om målet inte nås och utsläppsutrymme inte kan köpas från andra medlemsstater som överträffar sina mål, kan följden bli betydande kostnader för Sverige.

Hur stora dessa kostnader kan bli är ännu inte känt. Irland är det första EU-landet som har jämfört kostnaderna för de åtgärder som krävs för att nå klimatmålen med kostnaderna för att inte nå dem.

Irland tjänar på att minska utsläppen nu

Irlands finanspolitiska råd har tagit fram en rapport som visar att Irland riskerar att behöva betala mellan 8 och 26 miljarder euro till EU om klimatåtaganden för 2030 inte uppfylls. Rapporten omfattar målen inom ESR, LULUCF, RED och EED, där Irland idag ligger efter inom samtliga områden.

Rapporten visar också att kostnaderna kan minska till mellan 3 och 12 miljarder euro om regeringen genomför de klimatåtgärder som redan har planerats men ännu inte genomförts.

Sammantaget visar den irländska rapporten att det är mindre kostsamt att genomföra de planerade klimatåtgärder än att inte nå målen.

Utöver minskade kostnader (i form av lägre risk för böter och minskar behov av att köpa utsläppsrätter) lyfter rapporten att en snabbare klimatomställning även skapar betydande samhällsvinster. Den stärker folkhälsan, energisäkerheten, skapar arbetstillfällen och minskar beroendet av importerade fossila bränslen.

Rapporten pekar också på konkreta investeringar som både minskar utsläppen och framtida samhällskostnader, bland annat i elnätet, elektrifiering av transportsektorn och stöd till skogsbruk.

Sammantaget visar den irländska rapporten att det är mindre kostsamt att genomföra de planerade klimatåtgärder än att inte nå målen.

⁷ Dagens Industri (2026). Vatten är Sveriges nästa stora konkurrensfråga. <https://www.di.se/debatt/vatten-ar-sveriges-nasta-stora-konkurrensfraga/>

Låg förståelse för ekonomiska effekter som ligger långt fram i tiden

När Nicholas Stern publicerade *The Economics of Climate Change* år 2006 förändrade han i grunden synen på klimatförändringarna. De hade betraktats som en miljöutmaning, men Stern visade att de i lika hög grad var en ekonomisk fråga med långtgående konsekvenser för välbefinnande, stabilitet och utveckling. Trots detta har frågan om kostnaderna för att inte agera till stor del försvunnit från den offentliga debatten.

Det är viktigt att förstå varför samhället pratar så lite om kostnaderna av att inte ställa om. För att förstå varför kan beteendekonomin ge flera förklaringar. Nedan lyfts några mekanismer till att frågan får begränsat med utrymme i den offentliga debatten.

Klimatförändringarnas kostnader är svåra att beräkna

Forskarna bakom de [planetära gränserna](#) lyfter fram att osäkerheten ökar då irreversibla planetära gränser i jordsystemet passeras. När mänskligheten överskrider kritiska gränsvärden ökar risken för irreversibla förändringar och så kallade *tipping points*, vilket gör utvecklingen allt svårare att förutse. Eftersom de planetära systemen dessutom är nära sammankopplade kan förändringar skapa kedjereaktioner där osäkerheten och risken för abrupta och oåterkalleliga förändringar ökar.

Under de senaste 30 åren har de försäkrade kostnaderna för skador orsakade av naturkatastrofer ökat dubbelt så snabbt som världens BNP.

När framtiden blir svårare att förutse, blir det också svårare att uppskatta de ekonomiska kostnaderna av att inte ställa om. Det bidrar sannolikt till att frågan får mindre utrymme i debatten. Det handlar om allt från uteblivna

affärsmöjligheter och förlorade skatteintäkter till direkta kostnader för förstörd infrastruktur och andra tillgångar. De samlade ekonomiska konsekvenserna av klimatförändringar är inte förstådda fullt ut⁸, men att räkna samman utbetalade försäkringsbelopp för naturorsakade skador är ett sätt att få en indikation på de direkta kostnaderna. Under de senaste 30 åren har de försäkrade kostnaderna för skador orsakade av naturkatastrofer ökat dubbelt så snabbt som världens BNP sedan 1994⁹.

De största kostnaderna för omställningen uppstår före 2050, medan de flesta ekonomiska vinsterna kommer först därefter.

Näringslivets roll i debatten

Näringslivet har, liksom andra delar av samhället, ett ansvar för att bidra med kunskap om hur företagens verksamheter kan påverka personal, värdekedjor och samhället i stort om klimatomställningen går för långsamt.

Nutiden prioriteras framför stora kostnader i framtiden

Tidsbias beskriver människors tendens att värdera nutiden högre än framtiden när de fattar beslut. I rapporten *Too Hot to Think Straight, Too Cold to Panic: Landing the Economic Case for Climate Action with Decision Makers* från Boston Consulting Group lyfts detta fenomen. De största kostnaderna för omställningen uppstår före 2050, medan de flesta ekonomiska vinsterna kommer först därefter.

Rapporten rekommenderar bland annat att beslutsfattare stärker kunskapen om de risker och kostnader som följer av att inte agera samt att klimatdebatten i större utsträckning lyfter fram de ekonomiska konsekvenserna av uteblivna klimatåtgärder.

⁸ Boston Consulting Group (2025). *Too Hot to Think Straight, Too Cold to Panic: Landing the Economic Case for Climate Action with Decision Makers*

⁹ Swiss Re Institute, (2023). *Natural catastrophes and climate change: rising insured losses*. sigma No. 4/2023.

Gradvisa förändringar är svåra att uppfatta

Det sägs att om en groda läggs i kallt vatten som långsamt värms, stannar den kvar tills det är för sent att hoppa ur. Vi behöver undvika ett scenario med den kokande grodan, det vill säga, hur vi gradvis tillåter negativa förändringar utan att reagera. I en kontext med klimatförändringar passar metaforen in, eftersom de är långsamma, komplexa och storskaliga problem som riskeras normaliseras över tid medan vi fokuserar på att lösa mer kortsiktiga beslut.

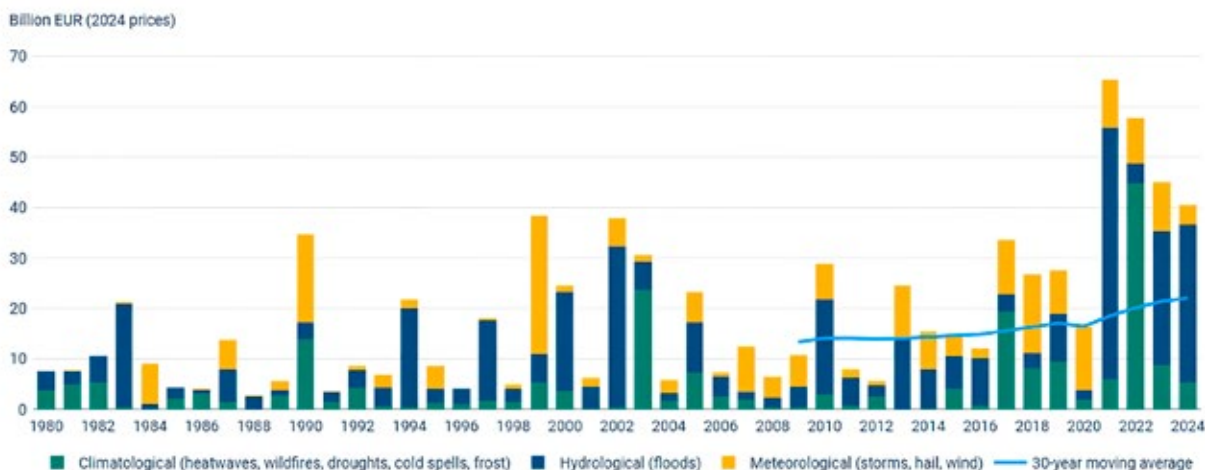
Kostnaderna för extremväder i Europa ökar

Det finns ett växande antal rapporter och studier som försöker uppskatta kostnaderna för klimatförändringar och förlusterna av naturkapital och kritisk infrastruktur. Enligt Europeiska miljöbyråns (EEA) rapport [Europe's environment and climate: knowledge for resilience, prosperity and sustainability](#) från 2025 har extremväder och klimatförändringar orsakat större ekonomiska skador i Europa under perioden 2020–2023 än under hela det föregående decenniet.

Den pågående värmeböljan i Europa sommaren 2026 illustrerar hur extrem värme redan idag påverkar människors hälsa, energisystem, jordbruk och arbetsproduktivitet i stora delar av Europa. Europeiska miljöbyråns har beräknat att de direkta ekonomiska förlusterna till följd av väder- och klimatrelaterade extremhändelser i EU uppgick till omkring 822 miljarder euro mellan 1980 och 2024. De fyra senaste åren i statistiken, 2021–2024, hör samtliga till de fem år som haft högst årliga förluster sedan 1980¹⁰. Motsvarande beräkningar genomförs av försäkringsbolag både i Sverige och internationellt.

Information hos myndigheter, akademien och försäkringsbolag om hur stora ekonomiska skador som uppkommit bakåt i tiden till följd av extremväderhändelser finns alltså. Däremot används de inte i politiska långsiktiga och förebyggande beslut utan endast för beslut som rör återuppbyggnad och reparationer av skador här och nu. Denna typ av kunskap behöver få mer utrymme i den klimatpolitiska debatten. Historiska kostnader för extremväder kan bidra till att tydliggöra de ekonomiska riskerna med att inte agera och därmed stärka underlaget för framtida beslut.

Figur 1. Årliga ekonomiska förluster orsakade av väder- och klimatrelaterade extrema händelser i EU:s medlemsstater

Källa: EUA, 2025

¹⁰ European Environment Agency (2025). Economic losses from weather- and climate-related extremes in Europe. Link: <https://www.eea.europa.eu/en/analysis/indicators/economic-losses-from-climate-related>

Klimatförändringarnas långsiktiga effekter och kortsiktiga politiska incitament

Detta beteendeekonomiska fenomen, i kombination med korta politiska cykler om fyra år, skapar ett incitamentsgap. Mark Carney, tidigare centralbankschef på Bank of England, beskrev motsättningen mellan klimatförändringarnas långsiktiga effekter och politikens och ekonomins kortsiktiga incitament som *'tragedy of the horizon'*. Begreppet beskriver hur skillnaden i tidsperspektiv riskerar att fördröja viktiga beslut.

Politiska beslutsfattare behöver hantera många samhällsutmaningar samtidigt och verka inom relativt korta tidsperspektiv. Samtidigt ligger de allvarligaste konsekvenserna av klimatförändringarna längre fram i tiden, ofta bortom dagens mandatperioder. Därför behöver aktörer från olika delar av samhället bidra med kunskap om hur klimatförändringar påverkar dem och samhällsekonomin om omställningen går för långsamt.

Sammantaget behöver samhället bättre kunskap om kostnaderna och riskerna med att inte agera för klimatet. Samtidigt bör vi inte fastna i en jakt på en perfekt kalkyl över framtida kostnader. Minst lika viktigt är att synliggöra de kostnader som redan idag kan kopplas till extremväder och andra klimatrelaterade händelser. Det kan stärka beslutsunderlaget och öka förståelsen för att agera i tid.

Mark Carney, Kanadas premiärminister och tidigare centralbankschef på Bank of England, beskrev motsättningen mellan klimatförändringarnas långsiktiga effekter och politikens och ekonomins kortsiktiga incitament som *'tragedy of the horizon'*.

Företag som ligger långt fram i omställningen visar redan i dag dess värde genom investeringar som stärker konkurrenskraften, skapar arbetstillfällen och bidrar till robustare värdekedjor. Näringslivet kan också tydliggöra de långsiktiga kostnaderna av att inte agera i dialogen med politiken.

Klimatförändringarna som ekonomisk risk

Klimatförändringarna är en samhällsekonomisk systemrisk. De orsakar skador och systemkostnader som sprider sig genom hela ekonomin och kan leda till högre finansieringskostnader, försvagad konkurrenskraft, förstörda tillgångar och ökade säkerhetsrisker.

Växande kostnader för företag, hushåll och offentlig sektor

Kostnaderna för naturskador ökar snabbt i Sverige och påverkar allt från fastigheter och transporter till energiförsörjning och livsmedelsproduktion. Inom försäkringsbranschen ökade skadekostnaderna för fastigheter från 1,6 miljarder kronor under perioden 2015–2019 till 4,2 miljarder kronor under 2020–2024, en ökning med 162 procent.

Samtidigt orsakar extremväder återkommande störningar i kritisk infrastruktur. Stormen Hans 2023 ledde till omfattande översvämningar, trafikstörningar och en urspärning utanför Hudiksvall när banvallen gav vika. Även energisystemet är sårbart. Stormen Gudrun 2005 lämnade över 700 000 hushåll utan el och medförde merkostnader på omkring 20,8 miljarder kronor för näringsliv och offentlig sektor. Den extrema torkan och värmen sommaren 2018 ledde till omfattande skördeförluster, vattenbrist och skogsbränder samt visade hur sårbart jordbruket och livsmedelsförsörjningen är för ett förändrat klimat.

Ett annat exempel är en granskning från Dagens Nyheter som visar att över 100 000 bostadshus i Sverige riskerar att översvämmas i framtiden på grund av stigande havsnivå. Fastigheter till ett sammanlagt värde av omkring 100 miljarder kronor finns i riskområdena. Hittills har havet stigit omkring 23 cm jämfört med år 1900. Det beror

både på termisk expansion (ett varmare hav tar mer plats) och smältvatten från glaciärer och inlandsisar på Grönland och Antarktis. Havet väntas stiga allt snabbare framöver¹¹.

Dessa exempel visar att kostnaderna för klimatförändringarna redan är betydande och väntas öka i takt med att extremväder blir vanligare.

Ökade risker för finansmarknaden, bostadsmarknaden och samhällsekonomin

Klimatförändringarna skapar växande risker för banker, försäkringsbolag och fastighetsägare. Försäkringspremier riskerar att stiga och vissa fastigheter kan bli svåra och framför allt dyra eller omöjliga att försäkra om risken för naturskador bedöms som för hög.

Riksbanken konstaterar att en ordnad och tidig omställning innebär betydligt lägre kostnader för det finansiella systemet än en försenad omställning, där ökade klimatskador riskerar att hota den finansiella stabiliteten.

Antalet bostäder med förhöjd översvämningrisk väntas öka från cirka 15 000 idag till mellan 27 000 och 46 000 år 2100. Värdet på dessa bostäder uppskattas till mellan 96 och 160 miljarder kronor. Om försäkringsskyddet försämras kan fastighetsvärden falla, vilket påverkar både hushållens ekonomi och bankernas säkerheter. Riksbanken konstaterar att en ordnad och tidig omställning innebär betydligt lägre kostnader för det finansiella systemet än en försenad omställning, där ökade klimatskador riskerar att hota den finansiella stabiliteten.

¹¹ Dagens Nyheter (2026). Tusentals svenska hus hotas av havet. <https://www.dn.se/sverige/tusentals-svenska-hus-hotas-av-havet/>

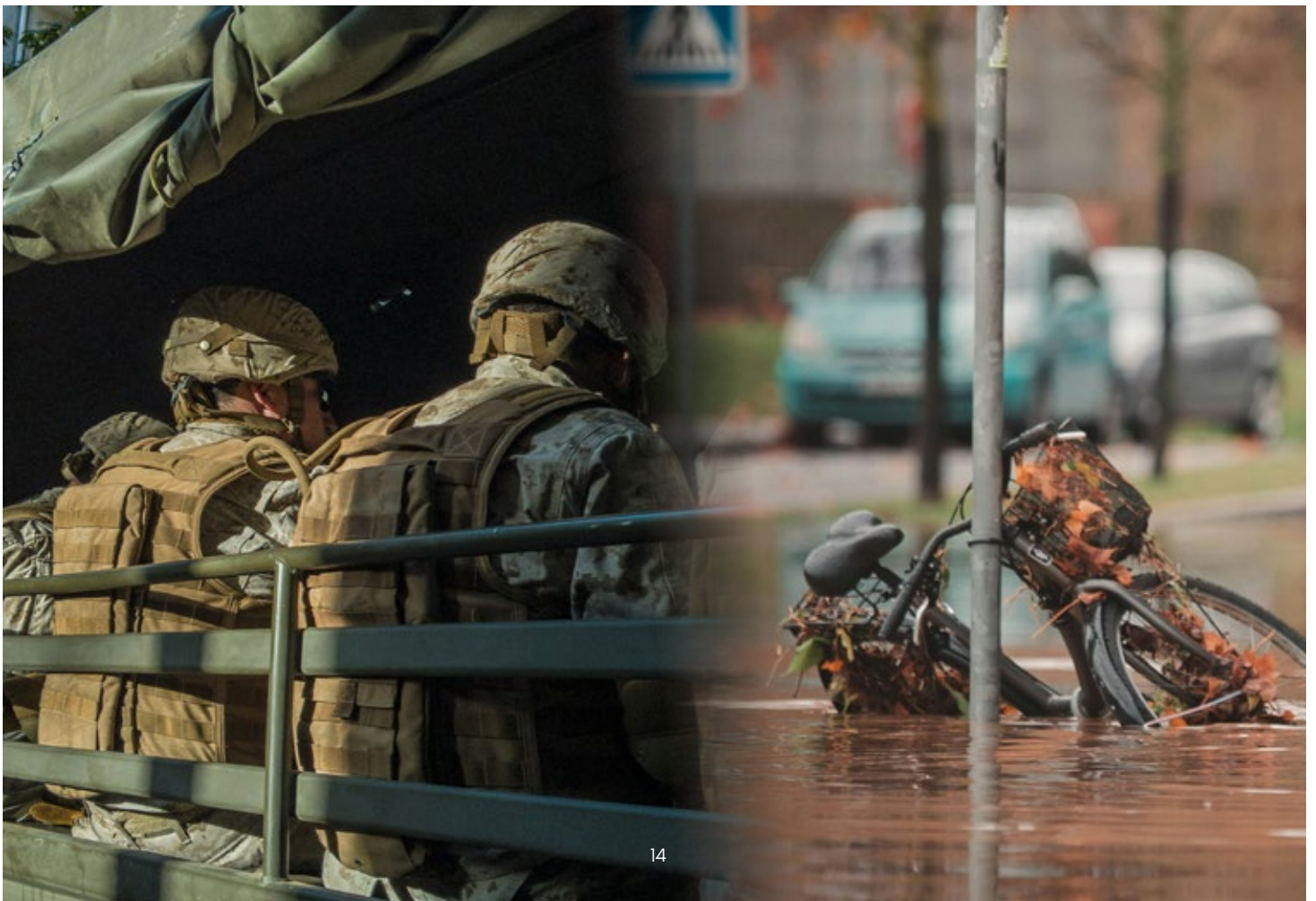
Klimatanpassning minskar framtida kostnader

Klimatanpassning kräver stora investeringar, men kostnaden för passivitet är sannolikt betydligt högre. En uppskattning visar att klimatanpassningsåtgärder för att skydda bebyggda områden mot exempelvis översvämningar och erosion kan uppgå till mellan 137 och 205 miljarder kronor fram till år 2100.

Utan dessa investeringar riskerar samhället betydligt större kostnader i form av skadad infrastruktur, produktionsbortfall, störningar i energiförsörjning och transportsystemet samt minskad livsmedelsproduktion. Jordbruket riskerar dessutom högre kostnader till följd torka, översvämningar, invasiva arter och värmestress, vilket kan leda till högre livsmedelspriser, ökat importberoende och försämrad självförsörjningsförmåga.

Även försvaret påverkas när klimatförändringarna ökar risken för konflikter, resursbrist och skador på militär infrastruktur. Sammantaget visar utvecklingen att tidiga investeringar i klimatanpassning och utsläppsminskningar är en samhällsekonomiskt lönsam försäkring mot betydligt större framtida kostnader.

En uppskattning visar att klimatanpassningsåtgärder för att skydda bebyggda områden mot exempelvis översvämningar och erosion kan uppgå till mellan 137 och 205 miljarder kronor fram till år 2100.

Reflektioner från företag

LÖFBERGS

Vad ser ert företag för risker med en långsammare klimatomställning?

För Löfbergs är klimatfrågan nära kopplad till vår kärnaffär. Om klimatomställningen stannar av riskerar vi att se minskade skördar, sämre odlingsförutsättningar och större osäkerhet i tillgången på kaffe. Klimatförändringar påverkar redan kaffeodlande regioner genom extremväder, torka och nya sjukdomar. Det hotar både kvalitet och mångfald, med risk för färre kaffesorter och mindre variation i smakupplevelser för konsumenterna. Samtidigt påverkas kaffebönders möjligheter att försörja sig och investera i framtiden.

Vilka bredare risker innebär det för samhället enligt ert företag?

De bredare riskerna för samhället är betydande. När klimatomställningen tappar fart ökar trycket på både människor, naturresurser och ekonomier. Vi riskerar större social oro, ökade skillnader och försämrade livsvillkor i många delar av världen. För Sverige, där åtta av tio vuxna dricker kaffe regelbundet, blir konsekvenserna också tydliga i vardagen, genom högre priser, sämre tillgång och minskad valfrihet. Men i grunden handlar det om något större: att säkra hållbara livsmedelssystem, biologisk mångfald och långsiktigt fungerande samhällen.

ÖVIK ENERGI

Vad ser ert företag för risker med en långsammare klimatomställning?

En avstannad klimatomställning innebär kritiska affärsrisker då otydliga och försvagade styrmedel försvårar långsiktig planering och bromsar nödvändiga investeringar i fossilfria lösningar, såsom koldioxidinfångning och e-bränsleproduktion. Detta skulle hota vår och våra kunders konkurrenskraft. Övik Energis kunder består av både privatpersoner, små och medelstora företag samt stora internationellt konkurrensutsatta industriföretag som bidrar till en betydande del av Sveriges export. För dessa är tillgång till fossilfri, leveranssäker och konkurrenskraftig energi en förutsättning för fortsatt tillväxt och investeringar i Sverige. Övik Energis verksamhet bygger vidare på en stabil biobränsleförsörjning och en robust infrastruktur. Ett förändrat klimat med fler stormar, skogsbränder och störningar i transportsystemen hotar leveranssäkerheten och ökar kostnaderna för anpassning.

Vilka bredare risker innebär det för samhället enligt ert företag?

För samhället innebär en utebliven omställning ett importberoende, mer sårbart och dyrare energisystem. Eftersom energiförsörjningen är central för alla samhällsfunktioner kan störningar snabbt få allvarliga konsekvenser och påverka livsmedelsförsörjning, transportsystem och industriell produktion. Därtill ökar risken för högre energipriser och försämrad nationell säkerhet. En utebliven omställning riskerar också att leda till kostsamma EU-böter och försvaga Sveriges konkurrenskraft, samtidigt som de klimatrelaterade riskerna för människors liv och hälsa förvärras.

VAROPreem

Vad ser ert företag för risker med en långsammare klimatomställning?

Det finns en tydlig koppling mellan långsiktiga och förutsägbara regelverk och investeringar i omställningen av transport- och energisystemen. Reduktionspliktens införande 2018 var en viktig drivkraft bakom Preems investeringar i omställningen av raffinaderierna i Lysekil och Göteborg för ökad produktion av förnybara drivmedel. Samtidigt står sektorn inför nya mycket omfattande investeringar i bland annat förnybara drivmedel och e-bränslen. Om regelverk och marknadsförutsättningar blir otydliga eller förändras snabbt riskerar investeringar och ny produktionskapacitet att skjutas upp eller utebli.

En strategiskt viktig fråga framåt är även tillgången till hållbara råvaror. Europa behöver minska risken att ersätta beroendet av fossil råolja med nya beroenden av begränsade globala marknader för förnybara råvaror. Det kräver investeringar i inhemsk och regional värdekedja, stabila och långsiktiga spelregler samt marknadsförutsättningar som möjliggör investeringar genom hela systemet.

Vilka bredare risker innebär det för samhället enligt ert företag?

Om investeringar i ny produktionskapacitet för förnybara drivmedel och andra lågutsläppslösningar uteblir riskerar transportsektorns utsläpp att minska för långsamt, vilket kan försvåra möjligheten att nå svenska och europeiska klimatmål. Det kan leda till högre samhällskostnader kopplade till klimatpåverkan, fortsatta importberoenden av energi och framtida klimatanpassning. Regeringens klimatredovisning visar redan idag prognoser på ett betydande gap till Sveriges klimatmål och ESR-betinget till 2030, vilket riskerar att medföra stora framtida kostnader om utsläppsminskningarna inte accelererar.

AXFOOD

Vad ser ert företag för risker med en långsammare klimatomställning?

En avstannad omställning riskerar att försvåra investeringar i klimatsmarta lösningar. Företag behöver långsiktiga och förutsägbara spelregler för att våga investera i exempelvis fossilfria alternativ, energieffektivisering och ny teknik. När klimatpolitiken blir oförutsägbar ökar osäkerheten kring investeringar och omställningstakten bromsas.

Samtidigt ökar riskerna i hela livsmedelskedjan. Redan idag påverkar klimatförändringarna tillgången på råvaror genom exempelvis torka, översvämningar och extremväder, vilket kan leda till högre kostnader och större osäkerhet i inköp och försörjning.

Företag som redan har investerat i klimatsmarta lösningar riskerar dessutom att missgynnas om styrmedel och marknadsförutsättningar inte stödjer omställningen. Det kan försvaga både konkurrenskraften och möjligheterna att uppnå klimatmål.

Vilka bredare risker innebär det för samhället enligt ert företag?

Om tempot i klimatomställningen inte ökar, riskerar kostnaderna för samhället att bli betydligt högre över tid. Klimatförändringarna påverkar redan idag livsmedelsproduktion, infrastruktur, biologisk mångfald och människors hälsa. Ju längre omställningen dröjer, desto större blir konsekvenserna och kostnaderna för att hantera dem.

En långsiktig och genomtänkt klimatpolitik är viktig för innovation, investeringar och konkurrenskraft. Länder och regioner som inte skapar förutsättningar för omställning riskerar att hamna på efterkälken när näringsliv och kapital söker sig till andra marknader.

Klimatomställningen handlar därför inte bara om att minska utsläppen, utan också om att stärka motståndskraften, skapa framtida tillväxt och säkerställa en trygg livsmedelsförsörjning.

STENA RECYCLING

Vad ser ert företag för risker med en långsammare klimatomställning?

Stena Recyclings kärnaffär innebär materialåtervinning. Klimatomställningen är en viktig drivkraft för efterfrågan av återvunnet material och cirkulära affärsmodeller. Om klimatomställningen stannar av riskerar jungfruliga råvaror att förbli billigare än återvunna material, vilket kan minska efterfrågan på återvunna råvaror och bromsa utvecklingen mot en mer cirkulär ekonomi.

Materialanvändning och tillverkning av produkter och varor står för en stor del av samhällets klimat- och resurspåverkan. Exempelvis plastprodukter står för en stor klimatpåverkan och det spelar roll hur de designas och sätts ihop med t ex andra material. Vår möjlighet att i praktiken återvinna plaster ökar om faktorer som klimatpåverkan och cirkularitet vägs in redan i designfasen.

Stena Recycling återvinner även metaller som viktiga för elektrifieringen, en nyckel för att lämna vårt beroende av fossila bränslen. Elektrifieringen driver efterfrågan av kritiska råmaterial och återvinning spelar därför en viktig roll för att säkra tillgången till dessa resurser. Materialåtervinning bidrar såväl till klimatomställningen som till att stärka Europas konkurrenskraft och oberoende av importerade råvaror.

Vilka bredare risker innebär det för samhället enligt ert företag?

Om vi fortsätter att använda våra ändliga resurser i dagens takt kan de samhälleliga konsekvenserna bli omfattande. När klimatomställningen bromsar in ökar belastningen på människor, naturresurser och ekonomiska system. Det kan leda till ökad social oro, större ojämlikhet och försämrade levnadsvillkor i många delar av världen.

Om vi är fortsatt fossilberoende och tänker kortsiktigt i vår material- och energianvändning, kan det leda till ökade spänningar mellan olika regioner i världen. För Sverige kan det innebära att vi inte har tillgång till de resurser som vi behöver för att bygga hus, elektrifiera transporter och annat som behövs för vår trygghet och välmående.

FOLKSAM

Vad ser ert företag för risker med en långsammare klimatomställning?

För Folksam innebär en avstannad klimatomställning ökade affärsrisker genom fler och mer omfattande naturskador. Översvämningar, stormar och andra extrema väderhändelser riskerar att leda till snabbare ökning av skadekostnaderna inom sakförsäkring. En utebliven omställning riskerar också att minska försäkringsbarheten i vissa geografiska områden. När vi pratar om protection gap, särskilt kopplat till klimatrelaterade risker, handlar det i grunden om att risker blir för frekventa eller förutsägbara för att fungera inom försäkringens logik. Det ser vi redan i praktiken i skadestatistik, i prissättning och i diskussioner om försäkringsbarhet. Folksam vill kunna fortsätta erbjuda ett gott försäkringsskydd till många även i framtiden. För att det ska vara möjligt krävs förebyggande åtgärder och klimatanpassning på samhällsnivå, i samspel med försäkringslösningar. Utan ett sådant gemensamt arbete finns en risk att protection gap växer över tid, oavsett hur vi i branschen utformar våra produkter.

Vilka bredare risker innebär det för samhället enligt ert företag?

På längre sikt riskerar klimatiförändringarna att bidra till större sociala och ekonomiska klyftor. De som har minst resurser har ofta svårast att hantera konsekvenserna av extremväder, stigande kostnader och försämrade tillgång till samhällsviktiga tjänster. En snabb och ordnad klimatomställning är därför inte bara en klimatfråga utan också en fråga om ekonomisk stabilitet, trygghet och samhällelig motståndskraft. I ett europeiskt perspektiv är Sverige fortfarande relativt väl positionerat. Många klimatrelaterade skador ingår i hemförsäkringen, vilket inte är självklart i andra länder där översvämning eller skogsbrand ofta ligger utanför standardlösningar. Men även här ökar skadekostnaderna, och riskerna blir mer geografiskt koncentrerade, vilket sätter press på systemet.

Försäkringsbranschens ansvar är att prissätta risk på ett långsiktigt hållbart sätt, utveckla vår riskförståelse och successivt anpassa våra antaganden i takt med ny kunskap. En viktig del i detta är också att bidra till skadeförebyggande arbete, till exempel genom krav, incitament och rådgivning till kunder. Men försäkring kan inte ensamt bära risker som i grunden hänger samman med samhällsplanering, infrastruktur och hur och var vi bygger. Det är i praktiken ett delat ansvar på samhällsnivå, där många aktörer behöver bidra.

COCA-COLA EUROPACIFIC PARTNERS SVERIGE

Vad ser ert företag för risker med en långsammare klimatomställning?

Oförutsägbara spelregler är den största risken. När klimatmål och styrmedel ändras eller blir otydliga minskar viljan att investera i omställningen. Vi arbetar dagligen med att minska vårt klimatavtryck och vill investera i en cirkulär ekonomi, men långsiktiga beslut kräver stabila förutsättningar. Vi har starka ambitioner att exempelvis öka cirkulariteten i våra förpackningar. Förutom att öka andelen återvunnet material i samtliga förpackningar satsar vi stort på innovation. När spelregler och förutsättningar blir otydliga och riskeras att förändras i nästa mandatperiod kan minska investeringsviljan och i längden våra möjligheter att nå både våra affärs- och klimatmål.

Vilka bredare risker innebär det för samhället enligt ert företag?

Klimatförändringarna är en systemrisk för hela ekonomin. De driver upp kostnader, skadar tillgångar och försämrar konkurrenskraften, samtidigt som finansiering blir dyrare och säkerhetsriskerna ökar. Effekterna sprider sig genom hela samhället och påverkar både företag, offentliga verksamheter och hushåll. Ju längre omställningen fördröjs, desto allvarigare blir konsekvenserna och desto dyrare blir det att hantera dem. Vatten är den viktigaste ingrediensen i våra produkter och därför är det avgörande för vår verksamhet. Brister i den lokala vattenförsörjningen kan påverka oss i form av exempelvis produktionsbortfall och störningar i hela vår värdekedja. Vi arbetar dagligen för att använda vatten effektivt, skyddar vattenresurserna och arbetar långsiktigt för att uppnå vattensäkerhet i hela vår värdekedja. Vatten behöver bli strategisk politisk fråga där alla delar av samhället adresserar frågan.

LANTMÄNNEN

Vad ser ert företag för risker med en långsammare klimatomställning?

För Lantmännen handlar klimatomställningen inte bara om hållbarhet utan om framtida konkurrenskraft. Om omställningen bromsar riskerar investeringar i ny teknik, fossilfria lösningar och hållbara jordbruksmetoder att försenas. Det skulle göra det svårare att nå våra klimatmål, möta kundernas förväntningar och utveckla framtidens produkter och affärer. Samtidigt ökar sårbarheten för de klimatförändringar som redan påverkar jordbrukets produktionsförutsättningar. För oss är omställningen en uppväxling och därför en förutsättning för långsiktig lönsamhet, innovation och tillväxt.

Vilka bredare risker innebär det för samhället enligt ert företag?

Den största risken är att vi skjuter problemen framför oss och missar möjligheter till tillväxt, innovation och jobbskapande. Om klimatomställningen stannar av ökar samhällets sårbarhet för klimatförändringar samtidigt som konkurrenskraft och beredskap försvagas. För livsmedelssektorn handlar det om att kunna producera mer mat med lägre klimatpåverkan och större motståndskraft mot både extremväder och geopolitiska störningar. Därför behöver vi fortsätta omställningen, men på ett sätt som också stärker lönsamhet, livsmedelsproduktion och svensk konkurrenskraft.

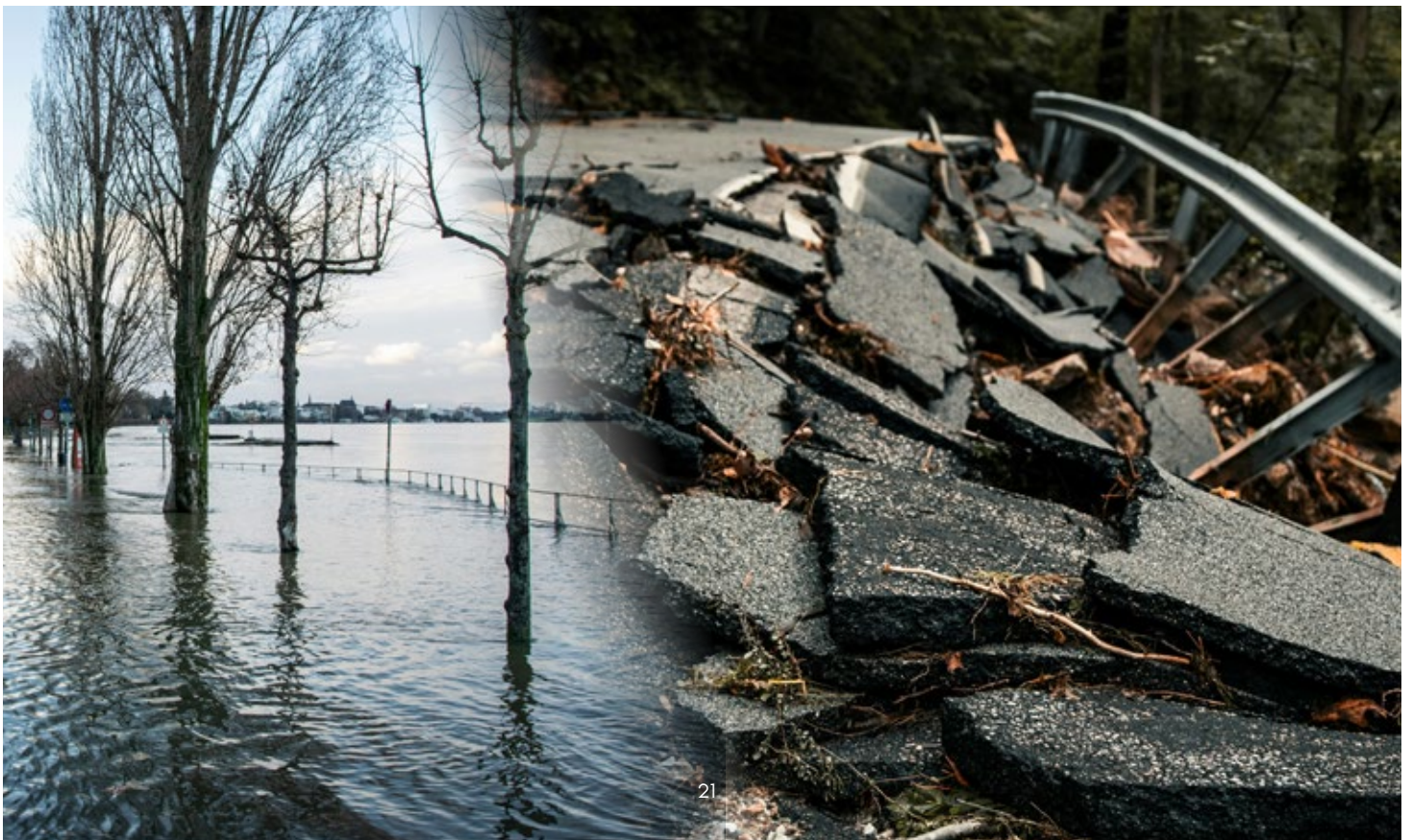
JM

Vad ser ert företag för risker med en långsammare klimatomställning?

För JM är klimatomställningen en strategisk affärsfråga och vi ser stora risker. Om omställningen i våra värdekedjor stannar av riskerar det att bli både dyrare och svårare att bygga bostäder med lägre klimatpåverkan. Försenade eller osäkra regelverk skapar dessutom otydlighet kring investeringar, innovation och långsiktiga beslut, vilket riskerar att bromsa utvecklingen av lönsamma och skalbara hållbarhetslösningar. För oss handlar klimatarbetet inte bara om ansvarstagande, utan om konkurrenskraft, affärsutveckling och förmågan att framtidssäkra våra investeringar och projekt.

Vilka bredare risker innebär det för samhället enligt ert företag?

Riskerna för samhället är enorma. Klimatpolitiken är också näringslivspolitik och avgörande för Sveriges långsiktiga konkurrenskraft. Om omställningen tappar fart riskerar vi ökade kostnader kopplade till skyfall, översvämningar, värmeböljor, ras och erosion som skadar byggnader, infrastruktur och samhällsfunktioner. Det leder även till större behov av klimatanpassning i städer, ökad osäkerhet i globala värdekedjor samt högre kostnader för material, transporter, försäkringar och finansiering. Den byggda miljön påverkas redan idag genom exempelvis översvämningar och övertemperaturer i bostäder som särskilt drabbar äldre och andra sårbara grupper. I förlängningen riskerar de ökade klimatrelaterade skadorna, kostnaderna och osäkerheten att öka samhällsklyftor, minska investeringar, bromsa stadsutvecklingen och försvaga resiliensen i våra städer och samhällen.

Rekommendationer till politiska beslutsfattare

Kostnaderna av att inte ställa om får fortfarande för lite utrymme i den svenska och europeiska klimatdebatten. Samtidigt visar både forskning och praktiska erfarenheter att tidiga klimatåtgärder är mer effektiva än att vänta. Mot den bakgrunden presenterar Hagainiativet följande rekommendationer till politiska beslutsfattare. De syftar till att minska riskerna, stärka konkurrenskraften och skapa bättre förutsättningar för en grön omställning. Rekommendationerna utgår från de risker och hinder som företag möter i klimatomställningen och syftar till att skapa långsiktiga förutsättningar för konkurrenskraft, investeringar och samhällsekonomisk motståndskraft.

1. Genomför tidiga åtgärder och ha fortsatt hög klimatambition

Det mest effektiva sättet att begränsa kostnaderna för företag och samhälle från klimatiförändringarnas och extrema väderhändelsers konsekvenser är att fortsätta omställningen. Genom att minska utsläppen tidigt minskar behovet av klimatanpassning och de framtida kostnaderna för samhället.

Under de kommande mandatperioderna behöver klimatomställningen ligga fast och styrmedel utformas så att de ger förutsättningar och incitament för kraftiga utsläppsminskningar. Näringslivet behöver stabila och långsiktiga spelregler som gör det möjligt att investera i den gröna omställningen och stärka svensk konkurrenskraft.

Politiken behöver skapa långsiktiga ekonomiska förutsättningar och incitament som gör det mer lönsamt att minska utsläppen och successivt minska beroendet av fossila bränslen. Det stärker både omställningstakten och Sveriges resiliens.

EU bör värna och stärka utsläppshandelssystemets (EU ETS) integritet genom att upprätthålla ett starkt och stabilt koldioxidpris, påskynda utfasningen av fria utsläppsrätter och säkerställa ett genomförande av gränsjusteringsmekanismen (CBAM) med en enkel och förutsägbar administration.

Inför ekonomiska styrmedel som stärker incitamenten för ökad resurseffektivitet och cirkulära affärsmodeller. En grön skatteväxling där differentiering mellan jungfruligt och återvunna råvaror tydliggörs kan bidra till ökad cirkularitet och stärkt konkurrenskraft.

2. Stresstesta statsbudgeten mot klimatrisker

Klimatrisk är i praktiken också en finanspolitisk risk.

Sveriges budget bör i högre utsträckning stresstestas mot klimatrisker. Finansdepartementet gör idag känslighetsanalyser för exempelvis räntor och arbetslöshet. På motsvarande sätt bör analyser göras av hur klimatiförändringar och beroendet av fossila bränslen kan påverka samhällsekonomin.

Idag saknas ett samlat ansvar för klimatrisk i den statliga ekonomiska styrningen. Ett ökat fokus på utsläppsminskningar, klimatanpassning, resiliens samt förebyggande investeringar behöver därför integreras i berörda myndigheters arbete.

De offentliga finanserna bör också analyseras ur ett klimatperspektiv. Då klimatiförändringar och försenade klimatåtgärder kan påverka statens ekonomi genom ökade kostnader på infrastruktur, vård, krisberedskap och klimatanpassning, men också minskade skatteintäkter, högre försäkringskostnader och risk för oförsäkrade tillgångar samt förlorad konkurrenskraft. Analysen bör även omfatta de statsfinansiella konsekvenserna av att inte nå nationella och europeiska klimatomställningsmål.

3. Stöd innovation och utvecklingen av nya marknader

En försenad klimatomställning är ett hot mot konkurrenskraften. Därför är satsningar på grön innovation och industri viktiga.

Effektivare, mer förutsägbara och enhetliga tillståndprocesser är en viktig förutsättning för investeringar i den gröna omställningen och klimatanpassningen. Detta är av yttersta vikt för samtliga branscher.

Innovation spelar också en central roll för att stärka samhällets motståndskraft mot klimatiförändringar. Sverige bör främja utvecklingen av nya lösningar, exempelvis klimatriskförsäkringar, klimatresestanta grödor, byggmaterial med låg klimatpåverkan och andra innovativa åtgärder. Det finns finansiering för innovation, men ytterligare insatser behövs för att skala upp lösningarna.

4. Stärk de nationella klimatanpassningsplanerna och uppföljningen

De nationella klimatanpassningsplanerna behöver utvecklas genom regelbundna uppdateringar, tydligare mål, förbättrad uppföljning av effekter, gemensamma riktlinjer för klimatscenarier och riskbedömning samt ökad samordning mellan sektorer och samhällsnivåer.

Säkerställ dessutom långsiktig finansiering av klimatanpassning. Idag är EU den största bidragsgivaren till internationell klimatfinansiering. Samtidigt finns ett betydande finansieringsgap mellan investeringar i utsläppsminskningar och investeringar i klimatanpassning.

Det behövs ytterligare analyser av hur offentliga och privata kapitalflöden kan styras för att stärka finansieringen av klimatanpassningsåtgärder och minska samhällets långsiktiga klimatrisker.

5. Förbättra beredskapen för gränsöverskridande klimatrisker

Klimatförändringarnas effekter påverkar geopolitisk stabilitet, handel, försörjningskedjor, den byggda miljön och livsmedelssäkerhet. Effekterna sträcker sig över nationella, regionala, kommunala och administrativa gränser. EU och Sverige som nation behöver därför stärka sin förmåga att identifiera, analysera och hantera gränsöverskridande klimatrisker.

**KOSTNADEN AV UTEBLIVNA
KLIMATÅTGÄRDER:
AFFÄRSRISKEN DET PRATAS FÖR LITE OM**

SEPTEMBER 2026

Hagainitiativet
Klimatledarskap i näringslivet

